

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА

М.П. Пан, О.С. Вороніна

**ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТА
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«УПРАВЛІННЯ ПОТЕНЦІАЛОМ ПІДПРИЄМСТВА»**
(для магістрів спеціальності 8.050107 «Економіка підприємства»)

Харків -ХНАМГ-2009

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни «Управління потенціалом підприємства» (для магістрів спеціальності 8.050107 «Економіка підприємства») / Укл.: М.П. Пан, О.С. Вороніна. – Харків: ХНАМГ, 2009. – 15 с.

Укладачі: М.П. Пан,
О.С. Вороніна

Програма побудована за вимогами кредитно-модульної системи організації навчального процесу і узгоджена з орієнтовною структурою змісту навчальної дисципліни, рекомендованою Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Рекомендована для студентів економічних спеціальностей.

Рецензент: зав. кафедри економіки будівництва Харківської національної академії міського господарства, доктор технічних наук, професор В.І. Торкатюк

Рекомендовано кафедрою економіки будівництва, протокол засідання кафедри №5 від 23.12.2009 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	5
1.1. Мета, предмет та місце в дисципліні в навчальному процесі	5
1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни	6
1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги	6
1.4. Рекомендована основна навчальна література	7
1.5. Анотація програми навчальної дисципліни	7
2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента за спеціальностями та видами навчальної роботи	9
2.2. Зміст дисципліни	9
2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовними модулями та форми навчальної роботи студента	10
2.2.2. Лекційний курс	10
2.2.3. Практичні заняття	11
2.2.4. Індивідуальні завдання	11
2.2.5. Самостійна робота студента	12
2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту	12
2.4. Інформаційно-методичне забезпечення	13

ВСТУП

Підготовка магістрів та спеціалістів вищої кваліфікації спеціальності 8.050107 «Економіка підприємства» передбачає вивчення дисципліни «Управління потенціалом підприємства».

Розвиток ринкових принципів господарювання в рамках національної економіки дав поштовх для створення нових адекватних практиці менеджменту методів аналізу і оцінювання можливостей підприємства з урахуванням досвіду вітчизняної і зарубіжної практики економічної діагностики внутрішнього і зовнішнього середовища фірми.

Мета вивчення питань управління виробничими і фінансовими можливостями полягає в тому, щоб сприяти розвитку практичних навичок з питань формування і методів оцінки потенціалу промислового підприємства в умовах ринкової економіки.

Дисципліна «Управління потенціалом підприємства» за освітньо-професійною програмою має статус нормативної.

Програма навчальної дисципліни розроблена на основі:

- ГВСО МОН України «Освітньо-професійна програма підготовки спеціаліста за спеціальністю 8.050107 «Економіка і підприємництво»», 2002.
- ГВСО МОН України «Освітньо-кваліфікаційна характеристика спеціаліста за спеціальністю 8.050107 «Економіка підприємства»», 2004.
- СВО ХНАМГ Навчальний план підготовки спеціаліста за спеціальністю 8.050107 «Економіка підприємства», Харків, 2006.

Програма ухвалена кафедрою економіки будівництва (протокол №1 від 28.08.2007р.) та Вченою радою факультету економіки і підприємництва (протокол №2 від 10.10.2008р.).

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета, предмет та місце в дисципліні в навчальному процесі

1.1.1. Мета та завдання вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Управління потенціалом підприємства» є формування системи теоретичних і прикладних знань про методи і процеси управління формуванням, функціонуванням та розвитком потенціалу підприємства як збалансованої соціально-економічної системи, набуття навичок і знань наукового підходу до вирішення проблем, що стосуються формування потенціалу підприємства та його оцінки.

Основними завданнями дисципліни: вивчення новітніх підходів до управління формуванням, розвитком конкурентоспроможності потенціалу підприємства, результативністю його використання за сучасними соціально-економічними критеріями; набуття вмінь обґрунтовувати і використовувати механізми запобігання кризам та антикризового управління суб'єктами господарювання.

1.1.2. Предмет вивчення дисципліни – методи і процеси управління потенціалом підприємства.

1.1.3. Місце дисципліни в структурно-логічній схемі підготовки фахівця

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисциплін, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Економіка підприємства	Інвестування
Комерційна діяльність	Економічна діагностика
Оперативне планування та регулювання виробництва	
Організація виробництва	
Основи менеджменту	
Організація, нормування та оплата праці	

1.2. Інформаційний обсяг (зміст) дисципліни

Модуль. Управління потенціалом підприємства (4,0/108)

Змістовий модуль 1. Формування потенціалу підприємства

1. Потенціал підприємства: сутність і механізм формування.
2. Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства.
3. Оптимізація структури потенціалу підприємства.
4. Парадигма управління потенціалом за вартісними критеріями.
5. Інформаційне забезпечення і сучасні технології управління складними виробничими процесами.
6. Управління матеріально-технічним потенціалом підприємства.
7. Система управління формуванням і використанням трудового потенціалу підприємства.
8. Управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства.

Змістовий модуль 2. Основи управління потенціалом підприємства

1. Система антикризового управління потенціалом підприємства.
2. Механізми та інструменти протидії кризовим процесам.
3. Управління результативністю використання потенціалу підприємства.
4. Проектування систем управління потенціалом на підприємствах.
5. Особливості інноваційного відтворення потенціалу підприємства.
6. Організаційно-економічне забезпечення вдосконалення і впровадження систем управління потенціалом підприємства.

1.3. Освітньо-кваліфікаційні вимоги

Вміння (За рівнями сформованості) та знання	Сфери діяльності (виробнича, соціально- виробнича, соціально- побутова)	Виробничі та соціальні функції типових задач діяльності
Алгоритмічний рівень: аналізувати план підприємства	Виробнича	Планувальна
Сформулювати основні вимоги до процесу планування, та типову структуру планів підприємства	Виробнича	Організаційна
Евристичний рівень: розробляти проект плану та впровадження нововведень на підприємстві	Виробнича	Планувальна
Впровадження системи контролю та регулювання	Виробнича	Контрольна

1.4. Рекомендована основна навчальна література

1. Авдеенко В.Н., Котлов В.А. Производственный потенциал промышленного предприятия. – М.: Экономика, 1989. – 240 с.
2. Ансофф И. Стратегічне управління: Під ред. Л.И. Євченко: Пер. з англ. – М.: Економіка, 1989. – 519 с.
3. Ревуцкий Л.Д. Потенциал и стоимость предприятия. – М.: Перспектива, 1997. – 124 с.
4. Фигурнов Э. Производственный потенциал. – М.: Экономика, 1982. – 305 с.
5. Экономическая стратегия фирмы: Учеб. пособие / Под ред. А.П. Градова. – 3-е изд., испр. – СПб.: Спец-Лит, 2000. – 589 с.

1.5. Анотація програми навчальної дисципліни

«Управління потенціалом підприємства»

Метою вивчення дисципліни «Управління потенціалом підприємства» є формування системи теоретичних і прикладних знань про методи і процеси управління формуванням, функціонуванням та розвитком потенціалу підприємства як збалансованої соціально-економічної системи, набуття навичок і знань наукового підходу до вирішення проблем, що стосуються формування потенціалу підприємства та його оцінки.

Основними завданнями дисципліни: вивчення новітніх підходів до управління формуванням, розвитком конкурентоспроможності потенціалу підприємства, результативністю його використання за сучасними соціально-економічними критеріями; набуття вмінь обґрунтовувати і використовувати механізми запобігання кризам та антикризового управління суб'єктами господарювання.

Предмет вивчення дисципліни – методи і процеси управління потенціалом підприємства.

Змістовні модулі:

Формування потенціалу підприємства.

Основи управління потенціалом підприємства.

Аннотация программы учебной дисциплины

«Управление потенциалом предприятия»

Целью изучения дисциплины «Управление потенциалом предприятия» является формирование системы теоретических и прикладных знаний о методах и процессах управления формированием, функционированием и развитием потенциала предприятия как сбалансированной социально-экономической системы, приобретения навыков и знаний научного подхода к решению проблем, касающихся формирования потенциала предприятия и его оценки.

Основными задачами дисциплины: изучение новейших подходов к управлению формированием, развитием конкурентоспособностью потенциала предприятия, результативностью его использования по современным социально-экономическим критериям; приобретения умений обосновывать и использовать механизмы предотвращения кризисов и антикризисного управления субъектами хозяйствования.

Предмет изучения дисциплины - методы и процессы управления потенциалом предприятия.

Содержательные модули:

Формирования потенциала предприятия.

Основы управления потенциалом предприятия.

Annotation of the program of educational discipline

«Management capacity of the enterprise»

The purpose of the discipline "Managing the potential of the enterprise" is to create a system of theoretical and practical knowledge of techniques and processes, managing the formation, functioning and development potential of the enterprise as a balanced socio-economic systems, acquiring skills and knowledge of the scientific approach to solving problems related to capacity building of the enterprise and its evaluation.

The main objectives of discipline: the study of innovative approaches to the management of construction and development of competitive capacity of enterprises, the impact of its use in modern socio-economic criteria, the acquisition of skills base and use the mechanisms for crisis prevention and crisis management entities. Subject of the discipline - methods and processes of management capacity of the enterprise.

Substantial modules:

Capacity-building enterprise.

Fundamentals of management capacity of the enterprise.

2. РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

2.1. Розподіл обсягу навчальної роботи студента

за спеціальностями та видами навчальної роботи

Спеціальність, спеціалізація (шифр, аббревіатура)	Всього, кредит/ /годин	Семестр(и)	Аудиторії	Години								
				у тому числі				у тому числі				
				Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні	Самостійна робота	Контр.роб	КП/КР	РГР	Екзамен (семестр)	Заліки (семестр)
Денна форма навчання 8.050107 – Економіка підприємства, Економіка будівельних підприємств	4,0/108	9	48	24	24	–	60	–	–	–	9	–

2.2. Зміст дисципліни

Модуль. Управління потенціалом підприємства (4,0/108)

(денне та заочне навчання)

Змістовні модулі (ЗМ):

ЗМ 1. Формування потенціалу підприємства . . . . . (2 / 54)

1. Потенціал підприємства: сутність і механізм формування.
2. Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства.
3. Оптимізація структури потенціалу підприємства.
4. Парадигма управління потенціалом за вартісними критеріями.
5. Інформаційне забезпечення і сучасні технології управління складними виробничими процесами.
6. Управління матеріально-технічним потенціалом підприємства.
7. Система управління формуванням і використанням трудового потенціалу підприємства.
8. Управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства.

ЗМ 2. Основи управління потенціалом підприємства . . . (2 / 54)

1. Система антикризового управління потенціалом підприємства.
2. Механізми та інструменти протидії кризовим процесам.
3. Управління результативністю використання потенціалу підприємства.
4. Проектування систем управління потенціалом на підприємствах.
5. Особливості інноваційного відтворення потенціалу підприємства.
6. Організаційно-економічне забезпечення вдосконалення і впровадження систем управління потенціалом підприємства.

2.2.1. Розподіл часу за модулями і змістовними модулями та форми навчальної роботи студента

(денне навчання)

Модулі та змістовні модулі	Всього, кредит/ /годин	Форми навчальної роботи			
		Лекції	Практичні, семінари	Лабораторні	СРС
Модуль «Управління потенціалом підприємства»	4,0 / 108	24	24	–	60
ЗМ 1. Основні вимоги до планів підприємства. Типова структура плану	2 / 54	14	14	–	26
ЗМ 2. Фінансові результати та інвестування	2 / 54	10	10	–	34

2.2.2. Лекційний курс

Зміст	Кількість годин
1	2
Тема 1. Потенціал підприємства: сутність і механізм формування	2
Тема 2. Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства	2
Тема 3. Оптимізація структури потенціалу підприємства	1
Тема 4. Парадигма управління потенціалом за вартісними критеріями	1
Тема 5. Інформаційне забезпечення і сучасні технології управління складними виробничими процесами	2
Тема 6. Управління матеріально-технічним потенціалом підприємства	2
Тема 7. Система управління формуванням і використанням трудового потенціалу підприємства	2
Тема 8. Управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства	2
Тема 9. Система антикризового управління потенціалом підприємства	2

Продовження табл.

1	2
Тема 10. Механізми та інструменти протидії кризовим процесам	2
Тема 11. Управління результативністю використання потенціалу підприємства	2
Тема 12. Проектування систем управління потенціалом на підприємствах	2
Тема 13. Особливості інноваційного відтворення потенціалу підприємства	1
Тема 14. Організаційно-економічне забезпечення вдосконалення і впровадження систем управління потенціалом підприємства	1
Всього	24

2.2.3. Практичні заняття

Зміст	Кількість годин
Тема 1. Потенціал підприємства: сутність і механізм формування	2
Тема 2. Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства	2
Тема 3. Оптимізація структури потенціалу підприємства	1
Тема 4. Парадигма управління потенціалом за вартісними критеріями	1
Тема 5. Інформаційне забезпечення і сучасні технології управління складними виробничими процесами	2
Тема 6. Управління матеріально-технічним потенціалом підприємства	2
Тема 7. Система управління формуванням і використанням трудового потенціалу підприємства	2
Тема 8. Управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства	2
Тема 9. Система антикризового управління потенціалом підприємства	2
Тема 10. Механізми та інструменти протидії кризовим процесам	2
Тема 11. Управління результативністю використання потенціалу підприємства	2
Тема 12. Проектування систем управління потенціалом на підприємствах	2
Тема 13. Особливості інноваційного відтворення потенціалу підприємства	1
Тема 14. Організаційно-економічне забезпечення вдосконалення і впровадження систем управління потенціалом підприємства	1
Всього	24

2.2.4. Індивідуальні завдання

Виконання курсового проекту не передбачено навчальним планом.

Студенти магістри виконують розрахунково-практичне завдання згідно з «Методичними вказівками до самостійного вивчення курсу та практичних занять з дисципліни «Управління потенціалом підприємства» (для магістрів спеціальності 8.050107 – «Економіка підприємства»)).».

2.2.5. Самостійна робота студента

Для опанування матеріалу дисципліни «Управління потенціалом підприємства» окрім лекційних та практичних занять значну увагу необхідно приділяти самостійній роботі. Під час такої роботи студент використовує конспект лекцій, основну та додаткову спеціальну літературу, що рекомендована для поглиблення знань та відповідні методичні вказівки, які наведені у розділі 2.4. цієї робочої програми навчальної дисципліни. Формами самостійної роботи виступають: вивчення додаткової літератури, підготовка до практичних занять.

Орієнтовний розподіл часу самостійної роботи

Зміст	Кількість годин
Тема 1. Потенціал підприємства: сутність і механізм формування	3
Тема 2. Основи управління формуванням і розвитком потенціалу підприємства	4
Тема 3. Оптимізація структури потенціалу підприємства	3
Тема 4. Парадигма управління потенціалом за вартісними критеріями	3
Тема 5. Інформаційне забезпечення і сучасні технології управління складними виробничими процесами	4
Тема 6. Управління матеріально-технічним потенціалом підприємства	3
Тема 7. Система управління формуванням і використанням трудового потенціалу підприємства	3
Тема 8. Управління конкурентоспроможністю потенціалу підприємства	3
Тема 9. Система антикризового управління потенціалом підприємства	6
Тема 10. Механізми та інструменти протидії кризовим процесам	6
Тема 11. Управління результативністю використання потенціалу підприємства	6
Тема 12. Проектування систем управління потенціалом на підприємствах	5
Тема 13. Особливості інноваційного відтворення потенціалу підприємства	6
Тема 14. Організаційно-економічне забезпечення вдосконалення і впровадження систем управління потенціалом підприємства	5
Всього	60

2.3. Засоби контролю та структура залікового кредиту

Система оцінювання знань, вмінь і навичок студентів передбачає оцінювання всіх форм вивчення дисципліни.

Види та засоби контролю (тестування, контрольні роботи, індивідуальні завдання тощо)	Розподіл балів, %
Поточний контроль зі змістовних модулів	
ЗМ 1. Написання тесту за темами, що входять до змістовного модуля, поточний контроль під час проведення практичних занять та семінарів	30
ЗМ 2. Написання тесту за темами, що входять до змістовного модуля, поточний контроль під час проведення практичних занять та семінарів	10
Підсумковий контроль - екзамен	60
Всього за модулем	100

Критерії підсумкової оцінки на підставі поточного контролю

За шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
Більше 90-100 включно	Відмінно	A
Більше 80-90 включно	Добре	B
Більше 70-80 включно		C
Більше 60-70 включно	Задовільно	D
Більше 50-60 включно		E
Більше 25-50 включно	Незадовільно з можливістю повторного складання	FX
Від 0 до 25 включно	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	F

2.4. Інформаційно-методичне забезпечення

Бібліографічні описи, Інтернет адреси	Денна форма навчання ЗМ, де застосовується	Заочна форма навчання ЗМ, де застосовується
1	2	3
1. Рекомендована основна навчальна література (підручники, навчальні посібники, інші видання)		
1. Авдеенко В.Н., Котлов В.А. Производственный потенциал промышленного предприятия. – М.: Экономика, 1989. – 240 с.	ЗМ 1,2	ЗМ 1,2
2. Ансофф И. Стратегічне управління: Під ред. Л.И. Євченко: Пер. з англ. – М.: Економіка, 1989. – 519 с.	ЗМ 1,2	ЗМ 1,2
3. Ревуцький А. Д. Потенціал і вартість підприємства. – М.: Перспектива, 1997. – 124 с.	ЗМ 1,2	ЗМ 1,2
4. Фигурнов Э. Производственный потенциал. – М.: Экономика, 1982. – 305 с.	ЗМ 1,2	ЗМ 1,2
5. Экономическая стратегия фирмы: Учеб. пособие / Под ред. А.П. Градова. – 3-е изд., испр. – СПб.: Спец-Лит, 2000. – 589 с.	ЗМ 1,2	ЗМ 1,2
2. Додаткові джерела (довідники, нормативні видання, сайти Інтернет тощо)		
1. Адимбаев Т.А. Экономический потенциал и эффективность его использования. – Алма-Ата: Наука, 1990. – 369 с.	ЗМ 1,2	ЗМ 1,2
2. Архипов В.М. Проектирование производственного потенциала объединений. – Ленинград: Изд.ЛГУ, 1984. – 160 с.	ЗМ 2	ЗМ 2
3. Вютрих Х., Винтер В. Конкурентоспособность глобальных предприятий // Проблемы теории и практики управления // № 3. – 1995. – С.96-101.	ЗМ 1	ЗМ 1
4. Иванов, Левина, Михальская и др. Производственный потенциал: обновление и использование. – К.: «Наукова думка», 1989. – 254 с.	ЗМ 1,2	ЗМ 1,2
5. Кононенко І. Метод експрес-аналізу рівня конкурентоспроможності продукції // Економіка України // № 2. – 1998. – С.80-83.	ЗМ 1	ЗМ 1

Продовження табл.

1	2	3
5. Кононенко І. Метод експрес-аналізу рівня конкурентоспроможності продукції // Економіка України // № 2. – 1998. – С.80-83.	ЗМ 1	ЗМ 1
6. Лігоненко Л.О. Антикризове управління підприємством: теоретико-методологічні засади та практичний інструментарій. – К.: КНЕУ, 2001. – 580 с.	ЗМ 2	ЗМ 2
7. Новоселов Е.В. и др. Введение в специальность «Антикризисное управление»: Учеб. пособие. – М.: Дело, 2001. – 276 с.	ЗМ 2	ЗМ 2
8. Одегов Ю.Г. и др. Трудовой потенциал предприятия: пути эффективного использования / Ю.Г. Одегов, В.Б. Бычин, К.Л. Андреев; Под ред. Н.А. Иванова. – Саратов: Изд-во Саратов.Ун-та, 1991. – 172 с.	ЗМ 1	ЗМ 1
9. Пан М.П., Вороніна О.С. Управління потенціалом підприємства: Конспект лекцій. – Харків: ХНАМГ, 2010.	ЗМ 1,2	ЗМ 1,2
10. Репіна І.М. Підприємницький потенціал: методологія оцінки та управління // Вісник Української Академії державного управління при Президенті України. – 1998.-№2. – С.262-271.	ЗМ 1,2	ЗМ 1,2
11. Сеница В.Г. Производственный потенциал предприятия и эффективность его использования // Экономика промышленного производства, Республиканский межведомственный сборник научных трудов. – Минск, 1992. – вып.21. – С.73-78.	ЗМ 1,2	ЗМ 1,2
12. Ситник Л.С. Організаційно-економічний механізм антикризового управління підприємством. Донецьк: ІЕП НВН України, 2000. – 504 с.	ЗМ 2	ЗМ 2
13. Фатхутдинов Р.А. Конкурентоспособность: экономика, стратегия, управление. – М.: ИНФРА-М, 2000. – 312 с.	ЗМ 1	ЗМ 1
14. Фатхутдинов Р.А. Стратегический менеджмент: Учебное пособие. – М.: ЗАО «Бизнес-школа «Интел-Синтез», 1997. – 304 с.	ЗМ 1,2	ЗМ 1,2
3. Методичне забезпечення		
1. Пан М.П., Вороніна О.С. Методичні вказівки до самостійного вивчення та практичних занять з дисципліни «Управління потенціалом підприємства» (для магістрів спеціальності 8.050107 – «Економіка підприємства»). – Харків:ХНАМГ, 2010.	ЗМ 1,2	ЗМ 1,2

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

Програма навчальної дисципліни та робоча програма навчальної дисципліни
«Управління потенціалом підприємства» (для магістрів спеціальності 8.050107
«Економіка підприємства»)

Укладачі: Микола Павлович Пан,
Ольга Сергіївна Вороніна

План 2009, поз. 436 Р

Підп. до друку 07.04.2009	Формат 60x84 1 /16	Папір офісний
Друк на ризографії.	Умовн.-друк. арк.0,6	Обл.-вид. арк.0,9
Замовл №5796	Тираж 10 прим.	

61002, Харків, ХНАМГ, вул. Революції, 12

Сектор оперативної поліграфії ЦНІТ ХНАМГ
61002, Харків, вул. Революції, 12